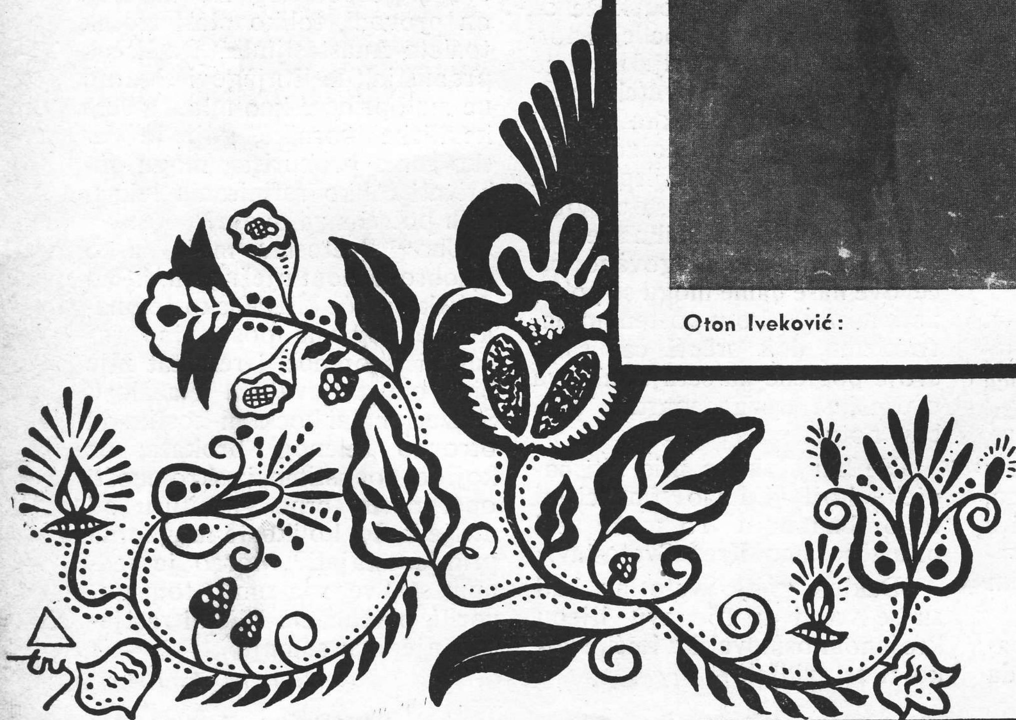
Poštarina plaćena u gotovu Cijena 1·50

# OBITELJ


Oton Iveković: ŽENA



GOD. 1940 20. TRAVNJA BROJ 15-16

# Joco ne će da se ženi

Napisala Meli Šišmanova

»Ti,« reče Svetoslav, kojega njegovi prijatelji nazivaju samo Don Joco, naznačujući time njegove donjuanske sklonosti, »ti,« reče i uleti kao raketa u radnu sobu tihoga Vaska, »juče sam ti upoznao djevojku, stani pa gledaj!«

»Meni si upoznao? Kako to? Jesi li se upoznao s njom za me ili za sebe?«

»Idi s tvojim sitničarenjem! I ti si neki čistilac jezika. Čekam samo čas, kad ćeš mjesto računskih izvještaja sastaviti priručnik za davljenje svakog individualnog izražaja!«

»Zabavimo se radije tvojim programom za ovu sedmicu. Danas je ponedjeljak. Tko je dakle ona, jedina gospodarica tvojih duševnih moći za slijedećih šest dana? Jer da će njena vlast preživjeti slijedeći weekend, dopusti rođenom skeptiku da sumnja u tom!«

»Sumnjaj ti samo, dragi moj! Otvorit ćeš oči, kad je vidiš. Njemačka sportska linija! Pariški ukus! Talijanska umiljatost! Jednom riječju, ono što vječno tražim: od glave do pete estetsko biće. Gotovo ga je šteta za nas Balkance!«

»Čini mi se, kao da sam sličnu melodiju od tebe već čuo.«

»Sad opet misliš na Didu, na Milku, na Teodoru, Bog zna na koga još! Ali činiš mi krivo, i vrlo krivo. Poštenja mi, imao sam nekako osjećaj od početka moga poznanstva s Didom, da ona kod kuće hoda u izgaženim papučama i čarapama kao harmonika, zapravo ne bi bilo ni trebalo, da sam je zbilja jednoć tako zatekao. A Milka?

Koliko je god bila lijepa, vidjelo joj se na tri koraka, da je neizlječiva potajna grizačica noktiju! Nešto teži bio je slučaj kod Teodore, nije fajde kriti. Kako sam mogao, kad sam je u zabitnoj skijaškoj kući upoznao, odmah naslutiti, da su njene i u sportskim kundurama tako dražesne nožice nagrđene kurjim očima?«

»Da, ovdje te je morao spasiti istom žal u Varni. Sreća, da si znao tako dugo zavući zaruke! Što se toga tiče kod nove si jamačno potpuno siguran, zar ne?«

»Potpuno! Anastasija, tako se zove, a kako bi se drukčije i mogla zvati? — imala je uz večernju haljinu jedno ništa od srebrne sandale, koje je nosila na bosoj nozi. Svaki prst napose malo svjetsko čudo. Vidjet ćeš večeras.«

»Koga, nožne prste?«

»Ma ne, čitavu djevojku. Pa pozvani smo na čaj k Lazarovima. I ona će biti.«

Popodne skeptik Vasko uđe od radoznalosti u prijazni salon Lazarovih. Pošto se malo bio zabavio kod svog posla, društvo je gotovo čitavo na okupu, dvije garniture kod stolova za bridge zanijele su se u taktičku borbu, a skup miroljubivih prekobrojnih razgovora u divanskom kutu uz kamin. Kad i ne bi ondje sjedio Don Joco, znao bi Vasko odmah, da jedna od dama mora biti ona slavljena. Zbilja, izvanredna djevojka! Gotovo je svejedno, kakvo joj je lice, premda je dražesno, prije pojava djeluje kao jedna cjelina. Tamno crna haljina najjednostavnijega kroja sa dva velika cvijeta od kadife na vratu, crn majušan šeširić od kože od divljači, rukavice, cipelice i torbica od istog materijala, samo što rukavice povisuju efekt cvjetova na njenim kratkim rukavima. — Vasko ima oko za takvo nešto — čarape od najispravnije boje, kako se sad nose u svjetskim metropolama, milina je motriti to nježno, njegovano biće! Sve naše dame mogu se pokazati, misli Vasko u poštenom patriotizmu, dok srčući čaj šalje svoje poglede na šetnju, ali ova ovdje ima sasvim apartnu, osobnu notu.

»Ne bih svakako htio biti čovjek, koji bi imao financirati tu osobnu notu. To može sebi priuštiti samo Krez Svetoslav.«

»Dakle,« upita Svetoslav, kad su se vozili u njegovu lijepu krojenom osmovaljku kući, »kako ti se svidjela?«

»Prilično zgodna,« reče Vasko s neopisivom suzdržljivošću. Ali sa zarukama još pričekaj, ja te svjetujem.«

»Sigurno mi zavidiš, ha?«

»Budalo!«

Na tom je za neko vrijeme ostalo. Ali u najbliže vrijeme imao je Vasko češće priliku vidjeti Anastasiju i Svetoslava zajedno, i motriti iz pozadine, kako se taj flirt razvija. Sve više morao je sebi priznati, da bogati, lijepi i pretenciozni Joco nije mogao zgodnije odabrati. Ne samo, da ta Anastasija zna svoje čarobne haljine nositi na slobodan i prirodan način, njeno biće tako je umiljato, tako uvijek vedra i dosjetljiva, da je pored svoga damskog dostojanstva središte svakoga društva.

Don Joco, i to opaža Vasko sa nekom zlobom i zadovoljstvom, ima posla da je ljubomornim okom čuva. No za to se kao Jocin najbolji prijatelj, što prije svega jest, čudi, kako Joco ni najmanje ne pokazuje, da će se s Anastasijom zaručiti. Da je u nju zaljubljen kao prvi dan, može i slijep vidjeti. Da je prema tome s njenim nožnim prstima i noktima i papučama sve u redu, jasno je. Zašto dakle to oklijevanje? Da li ga unatoč svega gospodskog života, koji on provodi, toliko plaši trošak toaleta Anastasijinih? Da li čak promišlja, da li njegovi sigurno ne mali prihodi kao mlađeg šefa kemijske tvornike, gdje je Vasko samo prokurista, mogu pokrivati toliko rafiniranih luksusnih potreba za dvoje?

Ubogi Svetoslav, misli Vasko s dobrodušnom nježnošću, lasno dakako ne će biti. Vasko je onako već odavna postavljao račune i isporedbe, i rezultat nije bio oduševljavajući. Nažalost. Senzacionalni kocktail-kostim od otrovno zelenog brokata, uz koji je, dopustimo, iz skromnosti opet nosila crnu garnituru od divlje kože, koliko je mogao na primjer stajati? Morao je jednom sa Svetoslavom o tom govoriti, opipati mu žilicu i rastjerati njegove sumnje.

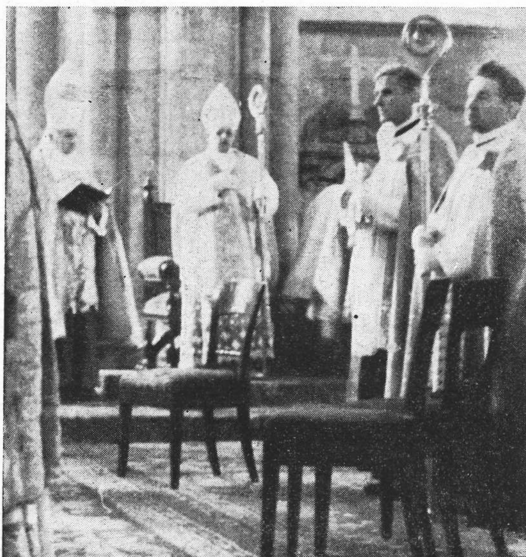
*(Svršetak na str. 124.)*

# Posvećen novi hrvatski biskup

*Desno :*
NOVI BISKUP PREUZV. G. DR JOSIP LACH PRIJE SVOG POSVEĆENJA POLAŽE PRISEGU VJERNOSTI SVETOJ STOLICI I ISPIT O VJERI I ĆUDOREĐU NA RUKE SVOGA KONSEKRATORA NADBISKUPA DRA STEPINCA



Primanjem biskupskog reda uzvišen je 7. o. mj. na biskupsku čast preuzv. g. Dr Josip Lach. Postao je drugi pomoćni biskup zagrebačkog nadbiskupa i naslovni biskup Dodone, negdašnjega grada u Epiru.



PREUZV. G. DR JOSIP LACH, NOVI POMOĆNI BISKUP ZAGREBAČKI, IZA SVOGA POSVEĆENJA U ZAGREBAČKOJ KATEDRALI 7. O. MJ.
**Lijevo od njega je njegov sukonsekrator sarajevski nadbiskup Dr Ivan Šarić**

Kao što je »Obitelj« visoko imenovanje novog biskupa radosno pozdravila, tako se veselimo još više sada iza njegova posvećenja, koje je obavljeno onako svečano, kao što to dolikuje jednom od najljepših obreda u liturgijskom životu Katoličke Crkve.

Ta zgoda je okupila u Zagrebu 8 hrvatskih biskupa, a prisustvovali su i predstavnici najviših ustanova. Konsekraciju je obavio preuzv. g. nadbiskup Stepinac, a sukonsekratori bili su preuzv. gg. Dr. Iv. Ev. Šarić i Dr Salis-Seevis.

Velebna zagrebačka katedrala, koja u gotskoj unutrašnjosti daje duboki dojam mira i



PREUZV. G. DR JOSIP LACH
**na dan svoga posvećenja 7. o. mj.**
*(Sve tri slike foto Corso)*

ozbiljnosti, mjesto je, gdje su svečani i puni simbolike obredi biskupskog posvećenja ispunili duše prisutnika čuvstvom veličanstvenosti. Prema obredu prvi sukonsekrator nadbiskup dr Šarić moli konsekratora, da svećenika dra Lacha posveti za biskupa. Na traženje nadbiskupa Stepinca čita se papinska bula o imenovanju, nakon čega biskupski kandidat polaže prisegu vjernosti Svetoj Stolici i ispovijed vjere i ćudoređa.

Iza toga je započela misa konsekratora na glavnom oltaru, dok novi biskup, još samo u crvenoj kanoničkoj kapi, bez mitre, služi sv. Misu na posebno za to uređenom oltaru. Ali od Prikazanja dalje biskupski kandidat služi misu zajednički sa svojim konsekratorom na glavnom oltaru.

Prije Evanđelja konsekrator i sukonsekratori polažu ruke na glavu novom biskupu zazivljući: »Primi Duha Svetoga«. Zatim se mole Litanije Svih Svetih, dok novi biskup leži pred oltarom u znak ponizne molbe. Kad ustane, stavljaju mu na leđa Evanđelje, nakon čega mu konsekrator nadbiskup Stepinac maže uza znak križa tjeme i ruke krizmenim uljem. Tu dobiva novi posvećeni biskup štap u ruke i odlazi do svojeg mjesta, da se pripremi za nastavak Mise.

Kod Prikazanja mladi biskup dariva svoga konsekratora s dvije svijeće, dva kruha i dvije bačvice vina.

Biskupske znakove mitru, štap i prsten dobiva novi biskup na koncu mise od konsekratora, koji mu daje i poljubac mira, a taj se onda prenosi na sve biskupe, svećenike i klerike u crkvi. Izakako konsekrator blagoslovi novog biskupa i vjernike, mladi biskup Dr Lach onda dijeli prvi biskupski blagoslov u crkvi. Po blagoslovu pjeva tri puta: »Ad multos annos!« (Na mnogo ljeta).

Novi zagrebački pomoćni biskup Dr Josip Lach rođen je prije 40 godina u Varaždinu (odatle je i pok. nadbiskup Bauer) u porodici, koja je imala 9 djece. Tri sina su postali svećenici, dvojica su poginula s ocem u svjetskom ratu, a četiri kćeri su udate. Majka novog biskupa, gđa Marija Lach, starica je od 75 godina. Njezina je najveća sreća, što joj je sin postao biskup. Njoj je on upravio prvi pogled kod dijeljenja pastirskog blagoslova.

Sigurno ona ima najveću zaslugu, što joj je sin danas na ponos. Ta majka, koja nema dosta riječi da iskaže zadovoljstvo nad svojom djecom, ima najljepše mjesto u svom srcu za sina biskupa. Njega je morala školovati u vrlo teškim prilikama. U takvoj obitelji naučio je i preuzv. g. dr Lach zapažati bijedu i teškoće današnjeg čovjeka, osobito onih najzapuštenijih. A zapaziti kod njega znači u isto vrijeme i osjetiti samilost, koja ga je potakla na veoma plodni karitativni rad, što ga je najviše razvio na zagrebačkoj periferiji. Tamo su ga za to nazvali »trešnjevačkim biskupom«.

Kako je utješno za svakoga katolika videći, što biskupom postaje čovjek, koji ima srca i shvaćanja baš za najpotrebnije. Nadbiskup Stepinac — kojemu je jedno od prvih biskupskih djela bilo uspostavljanje novih župa na zagrebačkoj periferiji, da najsiromašniji lakše mogu do crkve — dobio je svog pravog pomoćnika. Na mnogo ljeta!

# *Joco ne će da se ženi*

**(Svršetak sa str. 122.)**

Razgovor u četiri oka protekao je sasvim neočekivanim tokom:

»Prođi me se!« vikne Svetoslav. »Kao da od svoje žene zahtijevam, da bude štedljiva! Zar sam ja pivski filistar? Zar sam ja Harpagon iz Gabrova? Ali djevojku s tajnom ja vjenčati ne ću! Da, gledaj samo! Ili zar to nije tajanstveno, ako se svaka dva ili tri mjeseca biće, koje obožavaš i s kojim inače možeš biti svaki dan, najedanput zavuče u roditeljski stan i ne možeš s njom govoriti. I pri tom ima još tu bezobraznost, da mi to periodičko ohlađenje svaki put navijesti s najljubaznijim smiješkom. Ali meni je već nestalo strpljivosti. Dao sam je motriti.«

»Šta? Ti ćeš joj detektiva na pete objesiti?«

»Jest, hoću.«

I pred Jocinom očajnom odlukom zamre svaki prigovor duboko ožalošćenog Vaska, koji je dobro mislio.

Malo zatim dade Svetoslav u svoju tvornicu javiti, da je bolestan. Pun tjeskobnih slutnja potraži ga Vasko u njegovu raskošnom momačkom stanu. Nakon duljega nagovaranja doznao je od slomljenog Joce:

Anastasija se bavi krojenjem haljina! Ona, profinjeni, luksusni stvor, koja je stupala kroz salone kao otkrivenje vječnih pojmova ljepote, oblijetana, slavljena, utjeha očima svih, koji ljepotu ljube radi nje same, ta ista Anastasija, sjedala je tri ili četiri puta na godinu u dragovoljnu, malovarošku karantenu za staromodni šivaći stroj i šila je sama svoju garderobu kao iz priče, ponizno i vlastoručno kao makar tko! Kakav pad! Kakvoj prevari bez imena pao je žrtvom Don Joca! Jer ovaj put bilo ga je duboko uhvatilo! Ne, Vasko neka ga ne kuša, ako mu je staro prijateljstvo drago, okrenuti! Čim je jedanput njegov osjećaj ljepote povrijeđen, treba si samo predstaviti Anastasiju zgrbljenu i napeta pogleda, kako nogom tjera šivaći stroj! Tu se ne može ništa učiniti.

Tako reče Don Joco. Ali Vasko se jednim mahom riješio sablasti svoje brige, naime: bi li i njegov dohodak, uzmimo taj slučaj, bio dovoljan. Koliko je lijepa slika Anastasijina u njegovim očima izgubila od nimbusa, dobila je u karakteru, unutarnjoj vrijednosti. Ova njegovana ruka, mislio je u sebi, zna i raditi. Ova ponosna šija znala se dakle i dobrovoljno sagnuti! Lutka je oživjela na divan način, postala je za njega kućanica, drugarica u poslu, došla mu je tako poznata i tako bliska.

Statista Vasko odluči se da bude glavni junak, i za to nije trebao detektiva. Već nakon kratkoga vremena mogao je Joci, koji se s omalovažavanjem smiješio, javiti svoje zaruke.

# Novi rat na sjeveru Evrope

Prošli svjetski rat zapleo se na jugu Evrope i tu je ostavio najkrvavije tragove i uspomene. Sadašnji evropski rat zapleo se u sjevernim krajevima Evrope i ondje se sve većma zapleće sadanje ratno krvavo klupko. Poslije pogibije Poljske bila je na redu mala Finska, koja je sebi doduše junački osvjetlala obraz pred cijelim svijetom, ali je na koncu ipak ne dobivši kroz tri mjeseca niodakle nikakve prave pomoći morala popustiti i sklopiti s Rusijom radije kakavtakav mir, nego li staviti na kocku sav svoj opstanak.

Još dok je Finska bila u ratu, sav se svijet u čudu pitao: zašto joj barem ostale tri skandinavske države — Švedska, Norveška i Danska — ne priteknu u pomoć? Sve četiri su naime skandinavske države (ubrajamo amo i Dansku, premda nije na samoj Skandinaviji) uvijek lijepo složno držale u vanjskoj politici zajedno i bile u dogovoru i savezu, kadgod je trebalo kakav važniji korak učiniti u međunarodnoj politici. A eto kad se jedna od njih, i to najslabija — Finska — našla u ratnoj nevolji, druge se nisu ni maknule, nego su joj samo izjavljivale svoje dobre želje i poslale joj nešto dobrovoljaca i ljekarija. Da su sve skočile Finskoj u pomoć, koliko bi bilo Finskoj olakšano!

No već tada se znalo, zašto nisu ostale skandinavske države priskočile Finskoj u pomoć. Nisu smjele. Sve su te male skandinavske države između dvije najveće evropske države: Rusije i Njemačke. Da su Norveška, Švedska i Danska skočile u pomoć Finskoj protiv Rusije, prijetila je opasnost, da to Njemačka ne bi bila mirno gledala. A na dvije strane se te male države nisu mogle upustiti u borbu. Finska je ostala na cjedilu.

Iza Finske došle su sada na red Danska i Norveška. Jednog dana početkom travnja (tri tjedna nakon svršenog finsko-ruskog rata) provalila je Njemačka u Dansku i Norvešku. Za 24 sata



*Kraljevi sjevernih država:* NORVEŠKI KRALJ HAAKON *(lijevo),* DANSKI KRALJ KRISTIJAN *(u sredini)* I ŠVEDSKI KRALJ GUSTAV *(desno)*

bila je sva Danska zauzeta bez boja, kako se to prije godinu dana dogodilo s Češkom, i sad je ta država pod tutorstvom Njemačke.

S Norveškom nije tako brzo i jednostavno išlo. Doduše i tu je Njemačka s brzinom, koja začuđuje, prebacila preko mora na norveško tlo pedesetak tisuća vojnika i zaposjela najvažnija mjesta na norveškoj obali, pa i sam norveški glavni grad Oslo. Vidi se, da se Norvežani nisu nadali toj provali Njemačke, jer baš nisu bili pripravni. Ali norveški kralj Hakon i norveška vlada odlučili su ipak ne predati se bez borbe. Sad se provodi mobilizacija norveške vojske, pa će tako Norveška biti novo ratno područje, kakvo je od prosinca do ožujka bila Finska.

Ali to sad više ne gleda mirno ni Engleska. Mnoštvom ratnih brodova i aeroplana krči sebi i ona put u Norvešku nastojeći, da zaposjedne njen sjeverni dio. Tako će se u Norveškoj stvoriti fronta između sjevera i juga: sa sjevera će engleska i norveška vojska zajedno nastojati istisnuti njemačku vojsku, koja je zaposjela glavni dio južne Norveške. Norveška postaje ratno područje, pa će se rat po svoj prilici proširiti i na Švedsku.

U prošlom svjetskom ratu su skandinavske države bile neutralne, a južne evropske države su morale izdržati najteže ratne tegobe. Sad je obratno: skandinavske su države u ratnom vrtlogu, a mi na jugu Evrope smo neutralni. I daj, Bože, da i ostanemo do kraja pošteđeni. *P. Ć.*

## ZANIMLJIVOSTI

*NIKADA JEDNO BEZ DRUGOGA. Ima imena iz povijesti, romana ili glazbenih djela, koje nikada ne možete spomenuti a da pritom ne spomenete, ili vam barem ne dođe na pamet kao potrebni dodatak, i neko drugo ime.* ARLEKIN I KOLUMBINA. *Arlekin je šaljivdžija s išaranom odjećom i subreta sa zelenom keceljom i lijepom kapicom. Glavna su lica u talijanskoj komediji kao i Pantalon, Kasandra i Pierrot.* ARMIDA I RINALDO *su lica iz Tasova epa »Oslobođeni Jeruzalem«. Armida zavodi kršćanskog viteza Rinalda i drži ga u svojim čarobnim vrtovima daleko od vojske križara.* — BASTIEN I BASTIENA *je komična Mozartova opera. Skladao je od 12 godina (1768.) prema komediji Favarta. To je povijest jednog pastira i pastirice, koji se svađaju i konačno ih pomiri jedan stariji pastir.* — DAFNIS I KLOE *istaknuti, ali ne uvijek besprikorni junaci grčkog pastirskog romana, koji se pripisuje Longusu.* HERMAN I DOROTEJA *junaci Goetheova idiličkog epa. Njihova se radnja zbiva u doba francuske revolucije. Dirljivo su opisane misli i običaji ljudi srednjeg staleža.* MANON I DES GRIEUX *poznati ljubavnici iz romana Abbéa Prévost »Manon Lescaut«. Massenet je prema tome skladao operu »Manon«.* — PAOLO I VIRGINIA *lica iz naturalističkog romana Bernardina de Saint Pierre. Zbiva se na engleskom otoku Maurice (Ile de France) kod Madagaskara.* — PELEJ I MELISANDA *junaci jednog Maeterlinckova djela, prema kojem je napisana i lirska opera s glazbom Cl Debussya. Opera je značajan datum u glazbenoj povijesti naše dobi.* — RUĐER i ANĐELIKA. *Ruđer je pustolov, koji izbavlja kneginju od nemani u Ariostovu epu »Bijesni Orlando«.* ROMEO I JULIJA, *djeca dviju zavađenih obitelji u Veroni. Iz tog je Šekspir načinio velebnu dramu, Gounod operu (prikazana g. 1867.). U našoj književnosti su isto tako povezana imena* MILJENKO I DOBRILA, *lica iz romana, kojemu se događaj zbio u Kaštelima.* — TRISTAN I IZOLDA, *lica iz keltske legende, koja je ljubavni napitak vezao trajnom i neodoljivom ljubavi. Wagner je po tom načinio lirsku dramu, gdje su strast, nježnost i bol izražene zanosnom glazbom.* — WERTER I ŠARLOTA *su lica Goetheova romana, prema kojem je Massenet skladao lirsku dramu. Werter je zaljubljen u Šarlotu, koja je udata za drugog, te Verter odlazi uvidjevši nemogućnost ostvarenja ljubavi.*

## *Hrvati iz Bačke i Baranje u Zagrebu*

U nedjelju 14. travnja proslavljen je u Zagrebu na najsvečaniji način Dan bačkih i baranjskih Hrvata. Na tu proslavu došlo je već 12. travnja u veče oko 300 bunjevačko-šokačkih gosti iz Bačke i Baranje pod vodstvom Blaška Rajića i Josipa Điđe Vukovića. Bili su veličanstveno dočekani. Na kolodvoru su ih pozdravili govorima Milutin Mayer u ime vodstva hrvatskog naroda, Josip Ročić u ime Hrvatskog pjevačkog društva »Zvonimir« i naš glavni urednik dr Josip Andrić u ime zagrebačkih bačkih Hrvata. Tri glazbe u povorci od nekoliko tisuća članova raznih hrvatskih društava otpratile su goste kroz grad, gdje je — iako je bilo već 11 sati u noći — na svim ulicama bilo golemo mnoštvo naroda, sigurno preko 20.000, pozdravljajući klicanjem bunjevačko - šokačke Hrvate. U subotu i nedjelju 13 i 14. o .mj. bile su razne svečanosti u njihovu čast, a najglavnije su bile veliki koncerat Hrvatskog pjevačkog društva »Neven« iz Subotice s HPD »Zvonimir« iz Zagreba i HSPD »Sljeme« iz Šestina, zatim svečana akademija u Zagrebačkom Zboru i izvedba Zajčeve opere »Zrinjski« u Hrvatskom Narodnom Kazalištu. Hrvatski glavni grad je najsvečanije dokazao svu svoju ljubav prema toj našoj braći na krajnjem hrvatskom sjeveroistoku. U slijedećem ćemo broju donijeti još osvrt na sve to sa slikama, da i našim čitaocima što življe stavimo pred oči to slavlje, koje je bilo jedno od najvećih u posljednje doba u Zagrebu.



## *Ti i on — Ti i ona*

Koliko se puta nađemo u neprilici, kada živo osjećamo, da trebamo dati savjet najbližoj okolini. Dati ispravan savjet, u pravo vrijeme, na zgodan način — da polučimo svrhu i da ne povrijedimo dobre i lake odnose s onim, kome je savjet upravljen — je l te da je umijeće?

Evo, takve zgode nas stavljaju u nepriliku. Razumljivo. Razbijamo glavu, jer i to su važni i teški problemi, koje nam život stavlja. Nedostaje nam nerijetko i jasnoća u moralnim pitanjima, poznavanje i osnovnih pogleda praktične psihologije i pedagogije, iako smo sve to u teoriji dobro proučili.

Knjigama »Ti i on« i »Ti i ona« doskočeno je potrebi u tom pitanju za žensku i mušku omladinu. Treba ih samo dati omladini u ruke. Dobro će im doći te upute. Ne će manje zadovoljiti ni odrasle, koji trebaju odgajati. Osim lijepo raspoređenih i iznesenih uputa o intimnijim potrebama dani su tu dolično ali jasno slučajevi, koje ženskoj i muškoj omladini postavlja život u društvu.

Takve se knjige same od sebe preporučuju!

**»Ti i on«, »Ti i ona«** dobiju se broširana svaka knjiga po 20 Din (uvezana 30 Din) kod Župnog ureda sv. Marije u Zagrebu, Kaptol 2.

## *Kako sam došao na svijet?*

Tako se zove mala knjižica, koja je nedavno kod nas izašla. Svrha joj je, da djeci — već od osme godine — dade na zgodan način potrebne upute o postanku života.

Ko pozna današnje prilike, gdje su već i djeca izložena kojekakvim opasnostima, da ono, što bi od roditelja mogli doznati tek kasnije, doznaju ranije od svojih drugova, bit će mu očita vrijednost ove male knjižice.

Nekoliko ukusno izabranih i tiskanih slika uljepšaju brošuricu, koju toplo preporučamo roditeljima i odgojiteljima.

*Izdala je Naklada »Spes«, Zagreb, Martićeva ul. 7. Stoji 2 dinara.*

# U PAKLENOM TROKUTU

## *Zapisi iz svjetskog rata na talijanskom ratištu*

Ratna psihologija zahvatila je naše duše i u njoj nam teku, jure dani, a da ne znamo, u što nas vode. Zato željni otvaramo novine, da vidimo, udaljuje li se ratna neman od nas ili nam se — ne daj, Bože — približuje. I zatvaramo opet novine, a da ništa nismo postali pametniji onim, što smo iz njih saznali. Ali čežnja, da nešto više znamo o svemu, što nosi rat, ostaje u nama.

Kad je ono pred desetak, koliko li, godina bila ušla u svjetsku modu Remarqueova knjiga »Na zapadu ništa novo«, pa kad je ta ratna knjiga prevedena na nebrojene jezike stala da se grabi, te nisi bio smatran suvremenim, ako je nisi pročitao, tada smo se mi mirniji i manje ra-



POGLED IZ PALJEVSKOG POSTAVA NA DESNU STRANU SOČE
*(Sve tri slike iz knjige „U paklenom trokutu")*

borni tome čudom čudili. Ali na koncu smo ipak i mi posezali za tom knjigom.

Tada je, a i kasnije, gotovo u svakom narodu nikla po koja takva ratna knjiga. I te su knjige ušle među najčitanije knjige.

Hrvatska je književnost takvo ratno književno djelo dobila u najnovijim knjigama Petra Grgeca. Njegova knjiga »K r v a v a  s l u ž b a«, koja je izašla pred dva i po mjeseca, stekla je opće priznanje i postala je veoma tražena knjiga u svim čitalačkim krugovima. I kritika ju je pohvalila s velikim priznanjem kao djelo,



ČASNICI IZ JURIŠNOG BATALJONA U BATAMA

koje se izdiže iz mnoštva drugih raznih tuđih ratnih djela svojim velikim književnim, sadržajnim i idejnim odlikama.

A sad je evo osvanula i druga knjiga istoga pisca pod naslovom »U  p a k l e n o m  t r o k u t u«*, koja se sadržajno nadovezuje na onu prvu knjigu, a zanimljivošću onu još natkriljuje. Tu u vjernom pričanju piščevu proživljavamo neopisive strahote ratnog »paklenog trokuta«, iz kojega je onoga, tko je u nj zašao, mogla izvući samo smrt ili zarobljeništvo. Ova je knjiga doista kulminacija svega, što kazivanje vlastitih ratnih doživljaja može da nam pruži. Tu triumfira Grgec kao pripovjedač svojim živim nizanjem dramatskih ratnih doživljaja, jednostavnošću i odmjerenošću svog stila, dubinom refleksija, kojima isprepleće cijelu knjigu, te značajnom suverenošću, kojom se on izdiže iznad svih kazivanih događaja promatrajući ih s višeg stanovišta i dajući čitaocu sigurnu orijentaciju.

Ne daj, Bože, da se vrate takvi »pakleni trokuti« u zbiljskom životu, pa baš zato treba da se u svačijoj ruci nađe i ova druga Grgecova knjiga, koja poput najjačeg reflektora osvjetljuje sve ono, na što je čovjek u takvom »paklenom trokutu« osuđen. *Dr. J. Andrić*

* »U  p a k l e n o m  t r o k u t u«, izd. Knj. Dobrih Romana. Za Vas samo 20 Dinara.



*Desno:* GRGAR, RAZOREN U SVJETSKOM RATU OD TALIJANSKOG TOPNIŠTVA



NATJECANJE U KUHANJU NA DOMAĆINSKOM TJEDNU
Slika prikazuje prizor prvog dana natjecanja u dvorani „Kola". Nastupile su dvije dalmatinske, tri bosanske i 1 hercegovačka djevojka. Prvu nagradu Domaćinske škole za kuhanje i prvu nagradu Gradske plinare za najmanji potrošak plina dobila je toga dana gđica Mara Tadić iz Tuzle



MIRA VUČETIĆ,
ravnateljica Domaćinske škole

# Domaćinski tjedan u Zagrebu

*Napisala Marta Zacherl*

Redovno pratim priredbe Domaćinskog tjedna, koje iz godine u godinu proširuju krug onih, što sudjeluju na njima. Ovog puta predavanja, natjecanja u kuhanju i tečajevi za dijetno kuhanje održani su po osobama, koje potječu izvan kruga Domaćinske Škole i Kola Domaćica. To jasno govori, da nastojanja tih ustanova nisu ostala besplodna. Njihov ustrajni rad izazvao je ne samo zanimanje velikog broja osoba, nego su u tom stekli nove vrijedne suradnike, koji dalje i sami doprinose napretku našeg domaćinstva.

Na predavanjima su obrađena stručno i pristupačno pitanja, koja su u vezi s radom naših domaćica: obveza majke prema svom narodu, domaćica kao čuvarica hrvatskog jezika, o odgoju ženske mladeži, o životu seoske domaćice, o stanovanju, o vrtu, o podizanju seoskih domova, o dužnostima i položaju današnje domaćice, o izboru zvanja ženske mladeži, o dužnostima i položaju domaćica. Ako se k tome doda tečaj za dijetno kuhanje, gdje su kod svakog demonstriranja bili obrađivani posebni slučajevi, već same teme, koje su uzete u obzir na tim priredbama, govore očito o raznovrsnosti i bogatstvu iznesenih sadržaja.

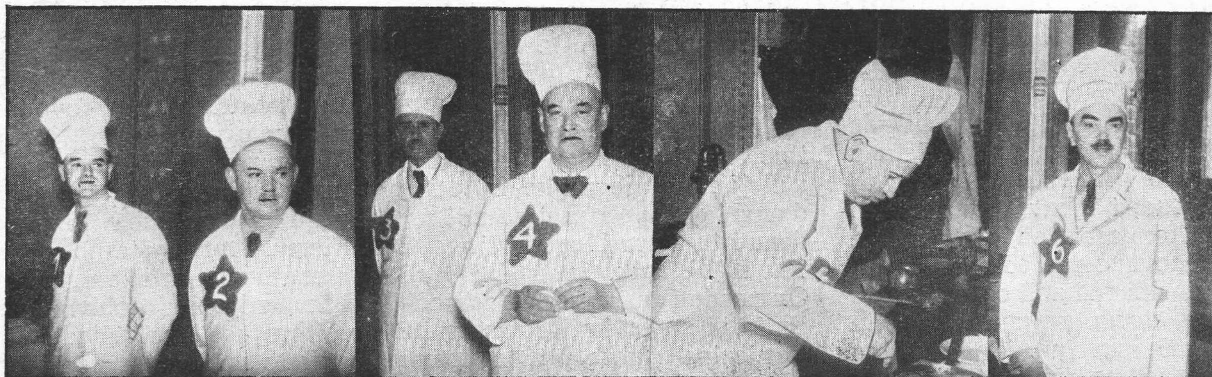
Ipak je najveće zanimanje bilo za natjecanja u kuhanju. Prvog dana su nastupile djevojke iz Bosne, Hercegovine i Dalmacije, a pobjedu je odnijela Mara Tadić iz Tuzle. Kod ocjenjivanja se pazilo na čistoću, urednost, brzinu, štedljivost i ukus kod serviranja.

Drugog dana su se natjecali u kuhanju muškarci, a pobijedio je M. Prica. Muškarci su pokazali

*(Svršetak na str. 134.)*



*Lijevo:*
DIJELJENJE NAGRADA POBJEDNICIMA NA PRIREDBAMA DOMAĆINSKOG TJEDNA U BANSKIM DVORIMA
Na slici se vidi, gdje gđa Banica (+), do nje gđa Vučetić (×), dijeli nagradu jednoj natjecateljici



MUŠKARCI NATJECATELJI U KUHANJU NA DOMAĆINSKOM TJEDNU POKAZALI SU VELIKU SPRETNOST
Natjecatelji su bili: soboslikar M. Filipančić, student D. Hećimović, kontrolor želj. N. Host, čin. M. Prica, kapetan P. Matasić, i profesor V. Mahorić. Pobijedili su gg. Filipančić i Prica, ali je žrijebom nagradu dobio g. Prica (težak 108 kg)

# Etička vrijednost domaćinskog rada

*Napisao Msgr. Dr Vjekoslav Wagner*

**Na otvorenju Domaćinskog tjedna u Zagrebu, kojemu je pokrovitelj bio preuzv. g. Dr Alojzije Stepinac, održao je Msgr. Dr Vjekoslav Wagner vrlo lijepo i iscrpno predavanje o gledanju Crkve na domaćinski rad, koje donosimo skoro u cjelini.**

Mnogima se u ovome času nameće možda pitanje: Kako to, da ovogodišnji »Domaćinski Tjedan« stoji pod pokroviteljstvom Nadbiskupa zagrebačkoga, a prvo predavanje na njemu drži jedan svećenik? Zar Crkva imade neposrednih veza ili barem nekojih dodirnih točaka sa pitanjem domaćinstva, te se i Ona pojavljuje na mjestu, gdje se raspravljaju razna pitanja o domaćinstvu?

Odgovor je na ovo pitanje kratak i jasan. *Crkva ne može indiferentno stajati po strani kad se radi o čovjekovoj sreći i njegovome napredku.* Njoj ne može biti svejedno, da li u obitelji vlada sklad ili nesklad, red ili nered, zadovoljstvo ili nezadovoljstvo, da li ona napreduje ili nazaduje. A svakomu je jasno, da je razumno i savjesno vođeno domaćinstvo jedan od najvažnijih preduvjeta, da se obitelj i obiteljski život razvije u duhu harmonije, koja će sve članove obitelji ožariti zemaljskom srećom. Tako stojimo pred pitanjem domaćinstva ne samo kao pred gospodarskim nego i ujedno i društveno-moralnim faktorom, na koji ima i Crkva svoje poglede, te mu rado pruža svoju ruku pomoćnicu.

ZVANJE DOMAĆICE U KRIZI

Pred našim očima kao da se obnavlja evanđeoska priča o izgubljenom sinu, koji je napustio očinski dom, da u svijetu, u samostalnom i slobodnom životu traži svoju sreću. Slično je nastao pravi bijeg djevojaka i žena od doma i domaćinskog zvanja i to iz više razloga.

Novi ekonomski poredak društva prisilio je u posljednje vrijeme golemi broj djevojaka, da traže samostalno zvanje izvan obiteljskog doma, i da zasluže svoj kruh samostalnim radom svojih ruku. Isti su razlozi prisilili i bezbrojne žene, da uz svoga muža i same privređuju koricu kruha izvan doma svojega. Na drugoj pak strani pošle su djevojke u ogromnom broju na visoke sveučilišne nauke i ušle u sve sveučilišne fakultete osim bogoslovskog. Dok su se prve iz gorke nužde dale na rad izvan obitelji, one druge su iz težnje za znanjem i visokom akademskom obrazovanošću ušle osim učiteljskog i u sva javna zvanja, koja su ranije bila pristupačna jedino muškom svijetu.

*Takav razvoj prilika do temelja je porušio staro načelo, da je ženi mjesto jedino u obiteljskom domu.* Crkva priznaje, da su kuća i obitelj po prirodnome redu prvo polje rada svake žene, ali Crkva isto tako priznaje, da obiteljski dom nikako ne smije postati grobljem ili zatvorom, gdje mnogi ženski talenti ostanu zakopani, zazidani i neiskorišćeni za opće dobro ljudske zajednice. Crkva zato blagosliva rad svake žene radnice izvan doma bez razlike, da li se ona bavi čisto fizičkim ili intelektualnim radom.

Ali prekomjerno uposlenje žene izvan doma u bilo ma kojem zvanju udaljilo je žene od doma i domaćinstva. Ona se otuđila od zvanja domaćice, izgubila je smisao za ljepotu domaćinskog stvaranja, u njezinim očima izgubio je rad domaćice pravu vrijednost, i na koncu je domaćinski rad postao poslom nižeg i manje vrijednog domaćinskog reda. Domaćinstvo je ne samo izgubilo za ženu privlačnu snagu, nego je ona počela od njega bježati kao od nečega, što ženu ponizuje. Tako je domaćinstvo kao zvanje izgubilo svoju nutarnju etičku vrijednost u očima čitavih ženskih generacija i odatle je došlo do bijega čitavih ženskih naraštaja iz domaćinstva. Ono se prepušta ili najmljenoj kućnoj posluzi, ili, ako se ipak mora vršiti, ono se vrši bez srca i bez prave radosti. *U tome vidimo jedini i pravi razlog krize, koja je zavladala ne u domaćinstvu kao takvom nego u duši, u osjećaju onih, koje su po prirodi pozvate da budu prave domaćice.*

JESU LI RAD, POSLOVI I BRIGE DOMAĆICE ZANIMANJE, KOJE JE ETIČKI MANJE VRIJEDNO?

Prije svega valja naglasiti, da je starom poganskom svijetu u krvi bilo prezirati i izbjegavati svaki rad, i takav stav smatrao se znakom osobite visoke kulture i obrazovanosti. Jedino čisto intelektualni rad našao je milost u očima starih pogana. I zvanje umjetnika, recimo kipara, čijim su se djelima divili, prezirali su. Ručni rad bio je slobodnoga čovjeka nedostojan. To je bio jedino posao robova, kojima se nije priznavalo ni ljudsko dostojanstvo ni ikoje ljudsko pravo. Sam Platon kod Grka naučavao je, da je posve nedostojno svakog slobodnog građanina vršiti bilo koji zanat. Zato bi se slobodnom čovjeku trebalo izravno zabraniti da se bavi zanatom, a svaki zanat jedino robovima prepustiti. A rimski filozof Ciceron izričito kaže:

»U radionici ne može se naći ništa plemenito.«

Dijete radnika bilo je javno prezirano radi svoga niskog podrijetla.

KRŠĆANSKO SHVAĆANJE RADA

Nauka kršćanska o radu je ova: Rad proizlazi od samoga Boga, koji je prvo počelo svakoga stvaranja i zbivanja. Raditi pripada bitno samoj naravi čovjeka, jer je slika i prilika Božja. Raditi znači isto kao razvijati svoje tjelesne i duševne sposobnosti. *Svaki ljudski rad razuman je aktivitet,* po kojem čovjek postaje sličan Bogu Stvoritelju i Uzdržavatelju svijeta.

Sam sin Božji rekao je kao čovjek na zemlji: »Otac moj do sada radi i ja radim.« (Iv. 5, 17.) *Djelovanje Sina Božjega bilo je savršena slika, a rad i djelovanje čovjeka nesavršena je slika svemogućeg stvarajućeg djelovanja Oca Nebeskoga.* Iz te same nauke logično slijedi, da je svako djelovanje čovjeka kao slika djelovanja Božjega i samo po sebi velika čast od neizmjerne etičke vrijednosti.

Još više potvrđuje tu istinu činjenica, da je Isus Krist, od vijeka Sin Božji i pravi Bog, bio u svome ljudskom životu sin radnika i smatran je bio tesarom i sinom tesara. (Mk. 6, 3., Mt. 13, 55.) Hodao je po zemlji u obličju sluge (Fil. 2, 7.) i prigrlio rad u svakom pa i najnižem i do tada prezrelom obliku. Kao učitelj razumije majke, koje Mu dovode djecu svoju u kasnoj uri dana i tu djecu blagoslivlja (Mt. 19, 13-15., Mk. 10, 13-16.), ali On znade i za trud žene domaćice, koja mijesi kruh kvascem te iz njezina života uzima jednu svoju priču o kraljevstvu Božjem (Mt. 13, 33.).

Kristova Majka, i ako skromna kći naroda i neznana domaćica Nazaretskog doma, živa je slika poduhovljene žene, najsavršeniji primjer ženske veličine, najsunčanija pojava ženskog dostojanstva. U Svetom Pismu čitamo, da donja haljina Isusa Krista, radi koje su vojnici bacali kocku, »nije bila sašivena nego sasvim izatkana od gore do dole«. (Iv. 19, 23.) Tu haljinu je bez dvojbe po običaju Istoka sama Marija tkala svojim rukama na razboju u Nazaretskom domu. Tko bi smio posumnjati, da je baš tu posebnim blagoslovom blagoslovljen i posvećen i svaki rad domaćice? U tome duhu govori i sam apostol Pavao, koji je na svojim putovanjima živio od ručnog rada pletenja asura, pišući: »Opominjemo vas, braćo... da provodite mirni život, da činite svoje poslove i radite svojim rukama, kao što vam zapovjedismo.« (I. Sol. 4, 11.) Jednako su jake i ove riječi svetoga Pavla: »Kupljeni ste velikom cijenom, ne budite robovi ljudima. Svaki, braćo, neka ostane pred Bogom u onom staležu, u kojem je pozvan.« (I. Kor. 7, 20-24.)

TEMELJNI ZAKON KRŠĆANSTVA O RADU:

Svi vi, koji živite životom rada, a na život rada ste svi pozvani, imate služiti svojim radom, bio to rad bilo koje vrste, ne sili, ne nuždi, ne tamnoj sudbini, ne ljudima, ne strojevima i ne gospodarima strojeva, nego Bogu i Spasitelju Isusu Kristu. *U tim načelima sadržana je i Magna charta domaćinskog zvanja i domaćinskog rada.* Domaćinski rad sakriven između 4 zida obiteljskog doma stoji po svojoj časti i vrijednosti u svijetlu Evanđelja u istom rangu s radom učenjaka, liječnika, graditelja, političara, vojskovođe itd. pa i samog svećenika, jer pretvara razumno, smišljeno djelovanje domaćice u pravu službu Božju i službu ljubavi prema bližnjemu. A ta svijesno po radu vršena služba uzdiže rad do onih visina, gdje rad dobiva sam po sebi svoju etičku vrijednost bez obzira na njegovu korisnost.

Ne mogu, a da ovdje ne spomenem jedan uzvišeni prizor iz samog Evanđelja. Bilo je to na posljednjoj večeri, kada je Isus Krist, neposredno pred ustanovljenje euharističke žrtve s punom sviješću svoje božanske svemoći i božanskog dostojanstva, jednako svijestan svoga božanskoga podrijetla i skore smrti na križu — u toj velikoj i svečanoj uri postao slugom sviju. On ustaje od stola. Odlaže svoju gornju haljinu, opasa se ručnikom, nalije u sud vode i pere svakome od svojih apostola noge. Jedinstven je to prizor u povijesti čovječanstva. Sin Božji sagiblje se u punoj ljubavi dolje do čovjeka i pere mu noge. Ta simbolika ljubavi, koja se posve daje, na sebe posve zaboravlja, sebe posve prenosi u rad za bližnjega i utapa se u službi za bližnjega, ni u jednom ljudskom djelovanju ne dolazi do tako savršenog i neposrednog izražaja kao u radu domaćice. Taj motiv nesebične požrtvovnosti i predanosti ljubavi, koja služi bližnjemu, kruna je visoke etike svakoga rada u domaćinstvu.

Tko se u domaćinstvu takvim duhom po primjeru Krista sagiba prema bližnjemu, da mu život učini lijepim i sretnim, taj pretvara obiteljski život u pravo toplo ognjište, na kojem plamsa buktinja, što ga pali i održaje u stalnome žaru duševnost domaćice. Zato je radu domaćice jedino ravan rad majke oko odgoja djece. Kao majka ona odgojem izgrađuje nutarnji značaj djeteta, a kao domaćica ona daje tome odgoju topli okvir i sve vanjske preduvjete, kojima povezuje

cijelu obitelj u toplo gnijezdo tople obitelji.

Takva slika idealne domaćice lebdjela je pred duhovnim očima nadahnutog pisca kralja Salamuna, kada u knjizi svojih priča hvali ženu ovako: »Tko će naći vrsnu ženu? Za njezinu vrijednost znade se nadaleko, do krajnih granica. U nju imade puno pouzdanje srce muža njezina. Čini mu dobro a ne zlo, svega vijeka svojega.« I sada mudri pisac nabraja sve poslove, koje ona vrši: Ona daje hranu čeljadi svojoj i posao djevojkama svojim. Kroz njezine ruke prolaze vuna i lan, preslice i vreteno. Ona sprema pokrivače, košulje i pojase. Njezino oko bdije nad njivom i vinogradom. Ona budno pazi na vladanje čeljadi svoje. Oblači se na tanko platno i skerlet. Odijelo joj je krepost i ljepota, i osmijeva se u vrijeme, koje ide. Usta svoja otvara mudro i na jeziku joj je nauka blaga. Zato: »Sinovi njezini podižu se i blagoslivljaju je, muž njezin također hvali je.« (Priče kr. Salom. 31.)

To je tip vrsne žene, to je slika one »»mulier fortis«, koja je svojom brižljivošću, okretnošću i požrtvovnošću dostojna, da je blagoslivaju djeca, da joj ime hvali muž, da se za nju znade nadaleko do krajnih granica. Za nju se znade i bez reklame novina, i bez pljeskanja ulice. Njezino ime raznose sretna djeca i sretan muž od pokoljenja do pokoljenja. U toj hvali i zahvali je njezina jedina i najveća nagrada i osobna sreća.

Domaćica, koja etički shvaća svoje zvanje kao svetu službu u svetištu obitelji i svoj rad vrši sa srcem, koje pokreće ljubav u službi za bližnjega, dostojna je da i sama s Marijom radosno zapjeva Magnifikat: »Veliča duša moja Gospodina i obraduje se duh moj u Bogu Spasu mojemu . . ., jer evo odsad će me zvati blaženom svi naraštaji.« Da, blaženom će je zvati muž njezin i djeca njezina kroz sve naraštaje. Od zvanja domaćice ovoga tipa, takvoga duha i takvoga srca ne bježi se nego svi, koji su ga napustili, neka se povrate domu, kao što je to učinio i izgubljeni sin iz Evanđelja!

DOSADAŠNJI NAŠI USPJESI

Predavač zatim govori o zaslužnom radu Kola Domaćica, koje već 12 godina nastoji oko odgajanja hrvatske žene, tako da unosi kao majka i domaćica u naše obitelji svijetlo i blagoslov. Nastavlja:

Danas ne ovisi samo od dobre volje pojedinih žena domaćica da svoje domaćinstvo dobro vode, nego je to njihova moralna dužnost obzirom na budućnost Hrvatskog naroda. Za svako se zvanje zahtijeva stručna priprema, koja traje manje ili više vremena. Ali se danas općenito još ne uviđa da je jednako potrebna stručna priprema i za vrlo odgovorno zvanje domaćice. Međutim se osjeća, da sam roditeljski dom u današnjim prilikama nije dorastao toj zadaći. Tu dolazi u pomoć Kolo Domaćica.

Uz domaćinstvo u strogom smislu Kolo Domaćica daje svojim učenicama i pedagošku i opće kulturnu naobrazbu, kako bi one bilo kao učiteljice domaćinstva u narodu, bilo kao voditeljice velikih domaćinstava u raznim javnim zavodima, bilo kao žene u svome domu postale prave kulturne radnice. Prije 12 godina započelo je Kolo u Domaćinskoj školi s 18 učenica, a sada prolazi kroz njihove zavode godišnje preko 300 učenica. Dosada je Kolo Domaćica imalo ukupno 2.200 učenica. Jasno je iz toga, da je to velik i značajan uspjeh, koji služi svima granama njihove djelatnosti na čast i ponos. Kolikim je djevojkama Domaćinska škola pokazala, da izaberu namjesto akademskih zvanja neko domaćinsko zvanje, a same, kad se povuku u svoj dom, da u njemu budu lučonoše i čuvarice istinske obiteljske sreće.

Tom radu daje Crkva svoj puni blagoslov s geslom Evanđelja: »Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi, što izlazi iz usta Božjih!« (Mt. 4, 4.)

Drugim riječima: Kruh nije sve ni stan nije sve ni odijelo nije sve, ni zdravlje nije sve. Svemu tome ima da se doda riječ Božja, a to je duh, etika, ljubav, koju majka i domaćica daje domu, da on zaista bude ognjište obiteljske sreće!

## ANKETA

*BR. 3. DRUŠTVO TREBA UREDITI NA KORIST OBITELJSKOG ŽIVOTA*

*Za muža, djecu i dom daleko je bolje, da se ženi omogući prisutnost i djelatnost na domaćem ognjištu. Za samu ženu je bolje. Žena svoje ženske dužnosti ne može na nikoga prenijeti, pa, ako je povrh svojih dužnosti još i vani uposlena, znači da žena, uz slabiju tjelesnu izdržljivost — dvostruko od muškarca radi i pati.*

*Dok se ne riješi žensko pitanje, žene su radi osiguranja budućnosti prisiljene tražiti namještenje.*

*Očevi bi mogli doći do bolje plaće kad žene ne bi konkurirale. Žene pak ne bi konkurirale, kad bi im se omogućio život u nerazrješivom braku. Brak bi trebalo promicati tako, da se uspješno progoni nemoral, da se zabrani luksus, da se mladićima izda pravo na obiteljsku plaću kad se ožene. Zatim bi trebalo da se sa zakladama omogući siromašnim djevojkama vjenčana oprema, te da se poboljša obiteljski odnos uređenjem škola za djevojke, u kojima bi uz kulturnu obuku ušli predmeti: n. pr. bolničarska sprema, higijena (posebno za djecu), pedagogija, kuhanje, šivanje i t. d. Tako bi osposobljena domaćica, majka i odgojiteljica svoj poziv stručno vodila, na zadovoljstvo obitelji, a sebi na ponos.*

*Zenaide Bandur*

*Br. 4. TEŠKOM MUKOM STIŽEM NA JEDNO I DRUGO*

*Kod kuće spremam hranu, redim četvero djece, perem i krpam rublje, odjeću i t. d. Tako cijelog dana. Moj muž zarađuje mjesečno 1800 dinara. Uvijek mu obećaju povišicu, pa joj se sada najviše nadam. Ipak, ja tražim manji posao izvan kuće, da nešto priskrbim. Uza svu dobru volju i žrtve ići će teško, ali tako mora biti, jer smo s muževom plaćom veoma stisnuti.*

*Ema K., Osijek*

# ANTIKRIST

ROMAN O PROPASTI SVIJETA — POLJSKI NAPISAO J. CHOINSKI

(Nastavak)

Ali što je u prvi mah najviše udaralo u oči na toj pojavi, bila je njena snaga i moć. Kad si pogledao na njega, odmah si oćutio, da je taj stvoren da vlada i da svojom veličinom druge sebi podvrgava. Ali bio je u njemu i beskrajni mir; vladajući drugima, vladao je u isto doba i sam sobom.

Koracao je bez pratnje, sam, stajući svaki čas, da sasluša molioce, zabranjujući im zapovjedničkim pogledom svake vanjske iskaze štovanja i zahvalnosti. S mjesta, gdje su Strafforddovi stajali, mogli su ga ne samo vidjeti, nego i radi akustičkih školjka, postavljenih oko poljane, čuli su razgovijetno svaku riječ njegovu. I odmah im je bilo dano vidjeti ono, radi čega su bili došli, čudesno ozdravljenje.

Neka žena, koja se naslanjala drugoj na rame, istupi iznenada iz mnoštva k meštru, koji se približio, i bacivši se na koljena, pruži k njemu ruke. Prorok polagano dođe k njoj.

»Ustani, sestro moja!« — reče kovnim, ponešto prigušenim glasom, koji je zvonio kao srebro. — »Ako me hoćeš štovati, učini to u srcu svom, jer ne uživam u vanjskoj časti. Ne govori ništa: čitam u duši tvojoj, što hoćeš. Vjeruješ li u me?«

»Vjerujem, gospodine moj!« zajeca slijepa.

»Neka ti bude po vjeri tvojoj! Zapovijedam: neka spanu veze s očiju tvojih!«

Rekavši to visokim glasom prisloni joj na čelo dlanove, zatim opet odstupi odlazeći k drugima. Žena usta i viknu iza glasa:

»Bože! Hvala ti! Vidim!«

Prorok se hitro obrati k njoj i obrve mu se na čelu nabraše: — »Opominji se, komu si zahvalnost dužna i kome si malo prije obećala odano služiti!« — reče grubo. — »Ne smiješ se vraćati na krive puteve pređašnjega života!«

Žena obori glavu prinoseći k ustima obrub njegove haljine.

»Inače ćeš povraćeni vid opet izgubiti!«

»Opominjat ću se, gospodine!« — odgovori ponizno.

Primanje trajaše dalje. Strafford je opazio, da rabi sluša čitavo mnoštvo ljudi jednako pažljivo, ne približujući im se i odgovarajući na njihove tužbe i molbe općim riječima utjehe. Pošavši velik komad dalje reče materi, koja je digla k njemu dijete, da pristupi. Činilo se, da dijete izdiše, tako je bilo pomodrilo i tako se treslo. Od doticaja učiteljeve ruke dijete se umiri i na pomodrelim usnicama pokaza se smiješak. Mati ga privi k prsima, ne vjerujući svojim očima.

»Gospodine, je li to moguće? Hoće li ostati živo?«

»Hoće, dok god ne odstupiš od mene!« — reče joj ponešto oporim glasom. »Onoga dana, kad odstupiš od mene, umrijet će!«

Žena pruži slobodnu ruku:

»O, prisižem!«

»Nemoj prisizati, nego pamti!« — doreče meštar, uputivši se malo dalje k drugoj ženi. Bila je još mlada, ali mršava i propala, s očitim biljegom skoroga svršetka u licu, posutu crvenim pjegama. Pred nju je navrlo mnoštvo puka, i nije imala, to se vidjelo, nade da bi se progurala naprijed, jer nije imala snage, a policista nije dao. Jamačno joj nije bilo prvi put, jer lice joj je nosilo tragove smrtne umornosti. Tupo je gledala preda se izgubivši sasvim nadu, da bi joj uspjelo privući na svoju bijedu milostivi pogled prorokov. I gle, na njoj počinu njegov orlovski pogled, i on joj mahnu, da istupi iz hrpe.

U prvi čas nije razumjela, da se radi o njoj, onda se smela i prepala klanjajući mu se nisko. Ali onda se umiri i pogleda na nj s pouzdanjem. No taj pogled nanovo ju napuni nemirom. Onaj, u koga se uzdala, koji je pred njom stajao kao posljednja daska spasa u njenoj nevolji, gledao je na nju strašnim pogledom punim mržnje. Taj ju je pogled satirao. Pala je na koljena i sklopila moleći ruke.

»Gospodine, pomozi mi!« — prošapta glasom, koji se gušio.

Ali on se još više namršti i oči mu sijevnuše.

»Kako si se usudila!« — ciknuo je stisnuvši zube.

Žena je ostala kao da ju je grom ošinuo.

»Milost, gospodine, ja ništa ne znam . . .«

On, ne slušajući ju, pristupi k njoj korak bliže i sagnu se k njoj kao grabljiva zvijer spremna na skok:

»Nesretnice, k meni dolaziš, i s tim ovdje?« — riknu bijesno i uhvati ju za grlo. Žena se nije branila. Nije imala snage i od straha sva se ukočila. Rabi izvuče ispod njene košulje srebrnu verižicu s križićem, rastrgnu karičice na lančiću i lupivši križićem o zemlju pogazi ga.

»Pljuni na tu praznovjernu amajliju!« — vikao je odstupivši od križića, koji je ležao u prašini, i gurajući ga nogom. — »Pljuni i pogazi ga, kako sam ga ja pogazio, ili pogini!«

Žena nije se micala s mjesta, pogled joj je lutao od rabija do križića. Ali najbliži počeli su je drmati i šaptom je nagovarati:

»Pa napravi to! Učini to!«

»On zapovijeda!«

»Moraš!«

»Inače ne ćeš dobiti pomoći!«

»Čekaju te još prije svršetka muke!«

Bolesna je ostala na koljenima, ali nije posluhnula, što su joj zapovijedali. Čula je što joj šapću, i na licu su joj se pokazivali osjećaji, koji su se izmjenice pobijali. Jednom se već nagnula ka križiću, ali onda je netko otraga zadržao, da ne izvrši zapovijedi, i zavrtjela je glavom i stisnula usnice s izrazom čvrste odluke.

»Jesi li čula?« — upita opet rabi. — »Ti si kao para nad loncem, za nekoliko dana bit ćeš pod ledinom. Možeš se oteti nesreći, mogu ti vratiti zdravlje, ali tvoja volja mora se pokoriti mojoj i moraš se odreći praznovjerja. Dakle?«

Žena je teško ustala na noge.

»Ne, gospodine,« — odgovori tiho, ali odlučno. — »Ja sam kršćanka i kršćankom ću umrijeti. Da sam znala, što ćeš od mene tražiti, ne bih bila k tebi došla.«

Htjela je uzmaknuti u hrpu, ali svijet se nije pred njom razmaknuo. Puk se bunio. Razlegla se osvetna vika. Prijetile su joj stotine stisnutih šaka.

»Pogrdila je proroka!«

»Opire se rabiju!«

»Svetogrđe!«

»Kaštigajte ju!«

»Smrt izdajici!«

Zgrčene pesti padale su po njoj i opet su se dizale. Izgubila se u tom moru. Za čas opet ju je bilo vidjeti. Oblivenu krvlju diže ju sa zemlje ruka prorokova otimajući ju od ruku razdražene svjetine. Ujedno se na trgu čuo njegov glas:

»Umirite se, djeco moja! Zabranjujem da ju dirate! Meni ostavite osvetu!«

Sve se umirilo. Uzburkani valovi poslušno legoše do nogu svoga gospodara.

Oči svih visjele su na njegovim ustima. On pak podupirući zlostavljenu ženu, govorio je:

»Ova žena došla je tražiti kod mene spas i pogrdila me je. Mrsko praznovjerje tamnih vjekova postavila je protiv moje moći i vlasti toga spasa. Obuhvatilo vas je pravedno ogorčenje, ali zanijelo vas je odviše daleko. Što je ona, a što sam ja?! I treba li zlo zlim vraćati? Pa to zabranjuje i onaj radi zločina protiv vlasti raspeti zavodnik židovski. Ali ja ću učiniti više nego onaj varalica!«

Umuknuo je i pogledao one, koji su ga slušali zatajivši dah.

**(Nastavit će se.)**

# U carstvu papiga

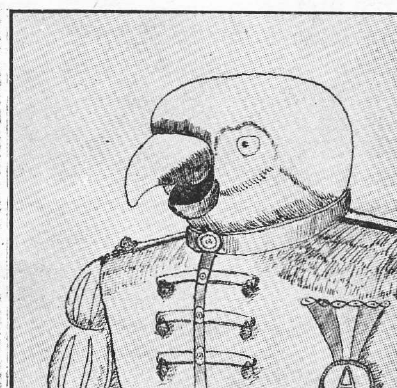
Napisao i nacrtao Ivo Ciko



16. »Govori!« reče kralj. On je dobro poznavao sposobnost viteza Jako-a i zanimalo ga je njegovo mišljenje.



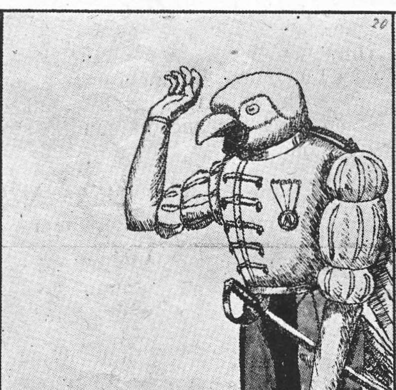

17. »Ja mislim...«, stane razlagati Jako. U taj čas ga prekine porugljivi smijeh i buka iz mase.



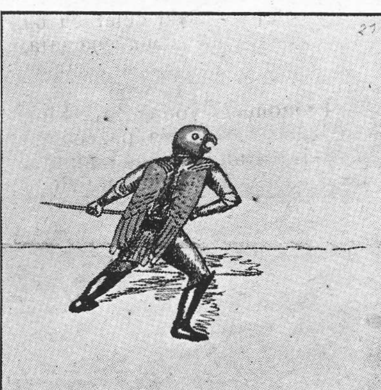

18. Iza njega stajao je njegov davni suparnik milostivi grof Arakanga. »Ja to bolje znam,« govorio je on.



19. »Ali nemojte tako, grofe, ta vitez Jako nije još ništa kazao.« Tako je kralj pokušavao riješiti sukob, koji je nastao.



20. Bilo je uzalud. Grof Arakanga se nije htio smiriti. »Ha—ha!« smijao se on, »vitez Jako se bori bolje jezikom nego mačem.«



21. »To je laž, uvreda, kleveta operite je!« krikne Jako i trgnutim mačem pojuri na protivnika Aragangu, da mu se osveti.

(Nastavit će se.)

# Domaćinski tjedan u Zagrebu

(Svršetak sa strane 128.)

osobitu spretnost u priređivanju jela. Dakako da to nisu stručnjaci nego amateri, pa je to pobudilo još veće zanimanje. Kod trećeg natjecanja su nastupile učenice Domaćinske Škole iz Sarajeva, a prvom nagradom je nagrađena Mileva Hirvat. Još su se natjecale žene sa sveučilišnom naobrazbom, seljanke iz Gorskoga Kotara, a na koncu zagrebačke domaćice. Od prvih je pobijedila ing. Ljubica Moderčin, među seljankama Micika Rački, a od zagrebačkih domaćica Blažica Frančišković. Na koncu je bilo izlučno natjecanje među pobjednicima za najmanji potrošak plina. Kod toga je prvu nagradu dobio muškarac M. Prica.

Osobito treba istaći spretnost i urednost natjecateljica, pogotovu seljanki. Hrana je bila odlična teka. Jela onih, koje su u brzini zgotavljanja zaostale, bila su vrlo dobra, a po koja i tečnija od onih brže skuhanih.

Kod natjecanja su se očitovale prednosti plina u kuhanju. Požaliti je, što je radi malog proširenja njegova upotreba ograničena.

Nagrade natjecateljicama u Domaćinskom tjednu podijelila je u Banskim dvorima sama mil. gđa Banica.

**NAGRAĐENI U BROJU 7—8.**

Po 3 knjige dobili su: I. Bezmalinović iz K., L. Marić iz S. i M. Elin iz Z. Po 2 knjige: S. Kraljev iz R. i Š. Ženčić iz H. Po 1 knjigu: J. Ramač iz V., B. Glowatsky iz Zagreba, A. Peranić iz S. N., V. Ilijić iz M., I. Šimunović iz C., I. Comar iz B. Lj. Peko iz R. i »Kćeri Marijine« iz Zatona.

# DOBRI SAVJETI ZA DOM

### *Što da kuhamo?*

**Francuska juha.** Uzmi jednako množtvo krumpira i celera. Oguli ih, nareži na kockice, skuhaj u slanoj vodi, prognječi kroz sito, pobiberi i kuhaj iznova s malo maslaca. Ponudi s prženim žemljinim kockama.

**Rezanci sa samljevenom pržolicom.** Ispeci pržolicu kao obično pa je samelji na stroju. Zatim to samljeveno meso zajedno sa sokom pomiješaj među skuhane rezance.

**Krumpiri sa šunkom i vrhnjem.** Skuhane krumpire nareži na kocke i pomiješaj sa šunkom, narezanom na veće komadiće, te nalij ¼ litre vrhnja i posoli. Sve uspi u posudu za naduvak, namazanu iznutra maslacem, i peci.

**Talijanska juha.** Načini svijetli zapržak. Nalij govedske juhe, dodaj nasjeckanog zelenog peršina, žlicu skuhane riže, malo skuhanih, na male komadiće narezanih makarona i kuhaj još neko vrijeme.

**Cvjetača s jajima.** Prži cvjetaču na masti, pa na nju nalij razmućena jaja, pospi naribanim parmezanskim sirom i prepeci.

**Jaja s hrenom.** U vodu, koja kipi, stuci oprezno svježa jaja pazeći, da ostanu cijela. Kuhaj ih 4 minute, onda ih oprezno izvadi. Ponudi ih s hrenom.

**Pogačice od krumpira.** Skuhaj 1 kg krumpira te ih skuhane prognječi kroz sito. Dodaj 15 dkg brašna i umijesi čvrsto tijesto. Razvaljaj ga i izreži pogačice, koje peci na štednjaku, a kad su pečene, namasti svaku, dok je još vrela.

**Naduvak od rezanaca.** Umijesi mekše tijesto za rezance kao obično, samo dodaj i posve malo šećera i ruma. Nareži na široke rezance i prepeci na masti. Zatim ih naslaži na zdjelu, pošećeri, pospi cimetom i sitno nasjeckanim orasima i nakapaj pekmezom ili kompotom. Na vrh metni snijeg od 3 bjelanjka, 7 dkg šećera i sok ¼ limuna. Prepeci u vreloj pećenjari.

**S. A.**

### *Objedi za svaki dan*

N e d j e l j a. Talijanska juha. Govedina u soku od luka s rižom. Pita od krumpirova tijesta s pekmezom od kajsija. (Vidi St. Andrić »Jela od krumpira« str. 14.)

P o n e d e l j a k. Juha od svinjskog mesa s krumpirom i gljivama. Svinjsko meso kuhaj u juhi, obloženo pirjanim zelenjem i prženim krumpirom. (Vidi »Jela od krumpira« str. 4.).

U t o r a k. Juha od mrkve. Varivo od leće.

S r i j e d a. Francuska juha. Savijača sa sirom.

Č e t v r t a k. Gulaš. Pogačice od krumpira.

P e t a k. Juha od graha. Cvjetača s jajima. Jastučići s pekmezom.

S u b o t a. Juha od rajčice. Krumpiri punjeni mozgom i pršutom. (»Jela od krumpira« str. 8.)

### *Večere za svaki dan*

N e d j e l j a. Teleća pržena jetra s kašom od krumpira.

P o n e d j e l j a k. Naduvak od rezanaca.

U t o r a k. Jaja s kruhom.

S r i j e d a. Krumpiri sa šunkom i vrhnjem.

Č e t v r t a k. Žganci s mlijekom.

P e t a k. Salata od graha s lukom.

S u b o t a. Rezanci sa samljevenom pržolicom.

### *Kućni savjeti*

**ŠTEDIMO NA KOŽNATIM PREDMETIMA!**

Kad nam ustreba kupiti nove cipele ili rabljene opraviti, tada možemo uvidjeti, da je koža skupa stvar. Treba dakle nastojati, kako ćemo iz tih kožnatih predmeta dugom upotrebom izvući što veću korist.

P o t p l a t i na cipelama nose se dulje, ako ih zaštitimo željeznim pločicama i to na mjestima, gdje cipela najviše rabi: na vrhu i peti.

Č a v l i su također kod cipela korisni, ali nisu za sve cipele ni za svakoga. G u m e n e p e t e i p o t p l a t i su vrlo trajni, ali otežavaju cipelu i često su uzrok njenu izobličenju. Preporučljivi su kod teških cipela ili vrlo laganih, ljetnih.

K o v č e z i i p u t n e t o r b e korisno se zaštićuju navlakom. Kod toga se upotrebljava nepromočivo platno, koje je s jedne strane vunavo, da trenjem ne povrijedi kožu.

D o b r o u z d r ž a v a n j e k o ž n a t i h p r e d m e t a nosi sa sobom d v o s t r u k u u p o t r e b u. Stoga se treba držati ovih uputa:

Da sačuvamo kožnate cipele od plijesni, štakora i miševa, smiješaj devet dijelova terpentina sa jednim dijelom kamfora. Tom mješavinom namaži kožnati predmet. Slično tome djeluje i ricinusovo ulje. Samo se moraju dotični predmeti najprije valjano očistiti, onda namazati uljem.

Prije nego li čistite cipele, pustite da se posve osuše i isprave na kopitu (kalupu). Za odrasle osobe se preporuča držanje barem dvaju pari cipela, da se kod upotrebe mogu mijenjati. Djeci raste brzo noga, a osim toga kod njih je noć dulja nego li u odraslih te im dostaju cipele.

Ako su cipele blatne, oprat ćemo vlažnom spužvom blato i prašinu.

K o d m a z a n j a c i p e l a upotrebljava se što je moguće manje masti (jer mast, i najbolja, izgara cipele, radi čega koža puca). Najviše se može mazati na šavovima i rubu potplata. C i p e l e s e s v j e t l a j u po svoj površini jednako, a ne samo na zamazanim mjestima. Svjetla se malo četkom, a više mekanom krpom. Što je površina cipele sjajnija, cipela je bolje zaštićena.

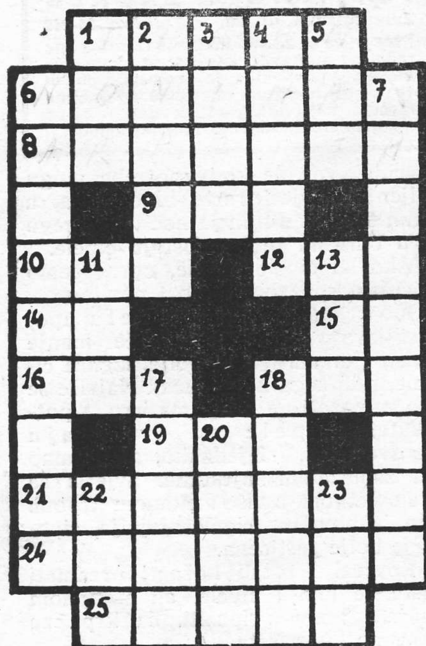
Kovčezi i ostali kožnati predmeti čiste se kao i cipele, ali s bijelom mašću. Treba pripaziti, da krpa za čišćenje bude čista.

K a k o ć e t e u p o t r e b i t i r a b l j e n u k o ž u? Dade se iskoristiti na mnogo načina: za ručke na noževima, za ogrlicu kod psa. Dogodi se, da komadić kože treba zalijepiti na drugu cipelu. Prije toga se rubovi istančaju čistaćim papirom (Glasspapier). Rabljena koža se može upotrebiti kao podstava na obrnutoj strani odjeće, da puceta bolje stoje, ili kod vrhova nogu na stocima i t. d.

Ipak još uvijek ima ljudi, koji bacaju u smeće staru kožu!

## *Križaljka*

Složio V. Kereković



Vodoravno: 1. silnik, 6. publicista, 8. arapski poluotok, 9. izraz u ping-pongu, 10. muško ime, evanđelist (od milja), 12. njem. broj (fon.), 14. inicijali pseudonima satiričara (živio u Beču, slavon. podrij.) 15. inicijali hrv. slikara, 16. kratica za sovjetsku »novu privrednu politiku«, 18. začin, 19. rastavni veznik, 21. pogranični carin. činovnik, 24. sporedna radnja u knjiž. djelu, sličica (tuđ.), 25. krdo.

Okomito: 1. ograđeno mjesto, ovčarnica, 2. žensko ime (evanđ.), 3. živu u vodi, 4. Gospina majka (od milja), 5. predmetak za superlativ, 6. roba, hrana, 7. raznovrsna, različita, 11. oblik od vreti (dijal.), 13. uzvik bola, 17. rudača, 18. sabor istočnih svećenika, 20. žensko ime (od Elizabeta), 22. zatvor (tuđ.), 23. bezbožni kip (bez zadnjeg slova!)

*Rješenje treba poslati do 5. svibnja. Među odgonetače podijelit će se 20 lijepih romana.*

## ZA VAŠU ZABAVU

U ZABORAVI JE SPAS. Krčmar: »Hej, vi, zaboravili ste platiti!«

Gost: »Pa zato sam se i napio, da zaboravim na sve...!«

OPTIMIZAM. »Koliko vam je godina, gospođo?«

»Pedeset i pet.«

»Udata?«

»Ne, za sada još ne!«

UDOVOLJIO MU. A: »Uf, što smo glupi!«

B: »No, no; samo nemoj govoriti u pluralu!«

A: »O, molim! Uf, što si glup!«

MEĐU PROFESORIMA. Prvi: »Čudnovato, naš je kolega umro baš na svoj rođendan.«

Drugi: »A ja sam se, vidite, baš na svoj rođendan — rodio!«

ČUDNO. A: »Kuda ideš?«

B.: »Nikuda!«

A: »Kako nikuda? Nekuda svakako ideš, kad hodaš?!«

B: »Ne idem nikuda!«

A: Kako si onda na ulici?«

B: »Tako! jer baš od nekuda dolazim...«

VEGETARIJANCI. Sinčić: »Što su to, tata, vegetarijanci?«

Otac: »To su ljudi, koji se hrane mesom samo onda, kad ih nitko ne vidi.«

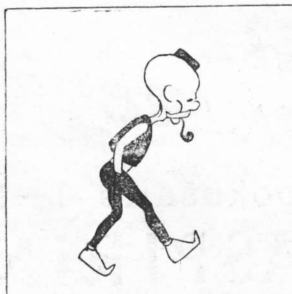
TUMAČENJE. Sinčić: »Tatice, što je to autostrada?«

»Tatek: »To ti je cesta, na kojoj obično automobili stradaju.« Sabrao *St. Tr-nski*



**Riba svojoj djeci (ljutito): „Koliko puta vam još treba reći, da se sklonete pod pokrov kad počne kiša?“**

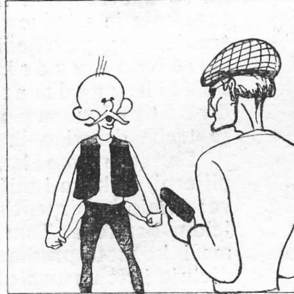
## Dobrijan i razbojnik



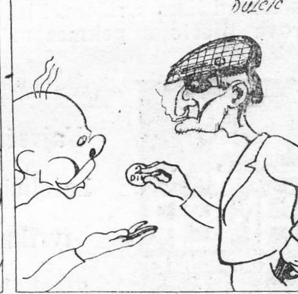
U po dana nasred puta stiže čiku muka ljuta:



Eno čudna razbojnika — s revolverom novac pita.



Ukaza se prizor lijep: čika strese prazan džep.



Al razbojnik tad se ganu; daje novac Dobrijanu!

*Ilustrovani list „Obitelj“ stoji 1·50 Din po broju. Pretplata na list zajedno s jednim romanom u knjizi stoji 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj“ izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji“ Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji“: Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 24-403. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.531 „Obitelj“ se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu.*